

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อประเมินผล การปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นต่อไปนี้

- (1) ผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- (2) ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ประเมิน คือ กลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มผู้รับบริการ

5.1.3 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชากร จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 204 คน และจากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,355 คน รวมจำนวน 1,559 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณตามสูตรของ Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน 135 คน และจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 309 คน รวมจำนวน 444 คน กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง ดำเนินการตรวจสอบแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ นำเครื่องมือไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.94

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ผู้ช่วยวิจัยนำเครื่องมือส่งให้กับผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน และผู้บริหารสถานศึกษา ของแต่ละอำเภอ แล้วผู้วิจัยไปรับกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถาม เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 406 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 444 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.44

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC+ เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มผู้รับบริการ โดยใช้ $t - test$

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 ผลการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติงานในภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับ คือ งานการเงินและพัสดุ, งานการเจ้าหน้าที่ และ งานบริหารทั่วไป ส่วนงานนิเทศการศึกษา มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยผลการปฏิบัติงานเป็นรายชื่อการจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียน และข้าราชการสำนักงาน อย่างมีประสิทธิภาพ และสม่ำเสมอ ด้านงานบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติสูงสุด การจัดทำและควบคุมการลาของข้าราชการ ของงานการเจ้าหน้าที่ เป็นลำดับรองลงมา ส่วนผลการปฏิบัติลำดับท้ายสุด คือ การพัฒนาการเรียนการสอนโดยการส่งเสริม และคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอน ของงานนิเทศการศึกษา โดยผู้ประเมินทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.3.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีผลการประเมินทั้งในภาพรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับ "มาก" ผู้ประเมิน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยข้อที่ได้รับการประเมินสูงสุด คือ การเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสม และ การเป็นผู้มีคุณธรรม ประพฤติดี ทั้งกาย วาจา ใจ เป็นข้อที่ได้รับการประเมินสูงรองลงมา ส่วนข้อที่ได้รับการประเมินเป็นลำดับท้ายสุด คือ การสามารถจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ

5.3.3 ปัญหาในการดำเนินงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีผลการประเมิน ในภาพรวม อยู่ในระดับ "ปานกลาง" เรียงตามลำดับ คือ งานการเจ้าหน้าที่, งานนิเทศการศึกษา และงานบริหารทั่วไป ส่วนงานการเงินและพัสดุ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ

การนิเทศติดตามผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย และไม่สม่ำเสมอ ของงานนิเทศการศึกษา เป็นปัญหาอยู่ในลำดับแรก การจัดบริเวณสำนักงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ของงานบริหารทั่วไป เป็น ปัญหาในลำดับรองลงมา ส่วนการควบคุมการใช้จ่ายเงินสด ไม่เป็นไปตาม ระเบียบทางราชการของงานการเงินและพัสดุ เป็นปัญหาในลำดับท้ายสุด โดยผู้ ประเมินมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.3.4 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกอ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น มีการจัดสำนักงานที่ เหมาะสมและเอื้อต่อการประสานงาน และ การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ ในการ ปฏิบัติงาน และประสานงาน เป็นข้อเสนอแนะในลำดับสูงสุดเท่าเทียมกัน ส่วน การจัดทำกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และงานกีฬาต่าง ๆ เป็นข้อเสนอแนะ ที่อยู่ในลำดับท้ายสุด ผู้ประเมินทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ งานการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกอ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ความคิดเห็นโดยอิสระของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็น ให้เน้น การบริการ โดยยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ มีการประสานงาน อำนวยความสะดวก และประชาสัมพันธ์งานของสำนักงานอย่างต่อเนื่อง และมีความคิดเห็นให้มีเกณฑ์ ที่แน่นอนในการพิจารณาความดีความชอบ มีการประเมินผลอย่างจริงจัง และ พิจารณาผลงานเป็นหลัก ใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาคัดสินเรื่องต่าง ๆ

5.4 การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การประเมินผลการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็น การอภิปรายผล ดังนี้

5.4.1 ผลการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีผลการปฏิบัติงานในภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" แต่มีผลการปฏิบัติงานของงานนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัณฑิตกนิาคม (2532) ซึ่งพบว่าปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้ มีปัญหางานนิเทศการศึกษาอยู่ในลำดับสูงสุด และ พันธราวุธศรีแก้ว (2532) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมที่เป็นจริง อยู่ในระดับ "ปานกลาง" และที่คาดหวังอยู่ในระดับ "มาก" ทั้งนี้ เนื่องจากงานนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ต้องให้ศึกษานิเทศก์ นิเทศ ส่งเสริมโรงเรียน เกี่ยวกับ การพัฒนาการเรียนการสอน แต่ศึกษานิเทศก์ มีงานธุรการที่ต้องปฏิบัติอยู่ที่สำนักงาน และมีงานโครงการที่รับผิดชอบ อีกมากมายหลายประการ ทำให้การนิเทศ ติดตามผลการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้รับการชี้แนะจากศึกษานิเทศก์ ไม่เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ ทำการนิเทศโรงเรียน ภาคเรียนละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย แต่บางแห่งมีจำนวนโรงเรียนมาก เกินกว่าที่ศึกษานิเทศก์ จะปฏิบัติได้ครบถ้วน ตามเกณฑ์ดังกล่าว หากศึกษานิเทศก์ จะได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องปฏิบัติงานธุรการของงานนิเทศการศึกษา และงานโครงการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของงานนิเทศการศึกษา ก็จะทำให้ผลการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ผลดีขึ้น

งานการเงินและพัสดุ เป็นงานที่ได้รับผลการประเมินสูงสุด เนื่องจากเป็นงานที่มีระเบียบปฏิบัติชัดเจน ต้องกระทำตามหน้าที่ที่กำหนด ให้ครบถ้วนและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องสนใจ ควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ ให้มากที่สุด เนื่องจากจะต้องปฏิบัติ อย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ โดยไม่ให้มีการผิดพลาดได้ ผลการประเมิน ทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

จึงอยู่ในลำดับที่สูงกว่างานด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนง นิยม (2533) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 4 มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านงานการเงินและพัสดุอยู่ในระดับ "มากที่สุด" และ สมาน จันทะดี (2529) ศึกษาบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวัง ของผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่า บทบาทของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านงานการเงินและพัสดุมีมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้ประเมินในภาพรวม แตกต่างกันในงานการเจ้าหน้าที่ และงานนิเทศการศึกษา โดยในส่วนของงานการเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการได้ให้ผลการประเมินสูงกว่าผู้รับบริการทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานตามระเบียบ หลักเกณฑ์ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ความคิดเห็นของผู้รับบริการ มักต้องการความอ้อมอ้อม ยกเว้นหลักเกณฑ์ ระเบียบการปฏิบัติให้บ้าง จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนในด้านของงานการเงินและพัสดุ ความคิดเห็นของผู้ประเมินไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายข้อ เนื่องจาก การปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ โดยยกเว้นไม่ได้ และจะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันทุกราย ผู้ประเมินจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.4.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ข้อที่ได้รับผลการประเมินในลำดับสูงสุด และรองลงมาทั้งหมด 5 ข้อ เป็นข้อที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ ลักษณะ ความสามารถเฉพาะตัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูนสวัสดิ์ อัจฉริยะ (2537) พบว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ และทักษะความเป็นผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออยู่ใน ระดับ "มาก"

ส่วนความสามารถ ในด้านการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ของงานในสำนักงาน ได้รับผลการประเมินอยู่ในลำดับกลาง จนถึงลำดับท้ายสุด ซึ่งคือข้อความสามารถจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ เนื่องจาก การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ของสำนักงาน เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานนั้น ๆ และมีหัวหน้างาน คอยควบคุม กำกับ ดูแล งานเหล่านั้นอยู่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่ในการบริหารการศึกษา บังคับบัญชาควบคุมโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและรับผิดชอบการดำเนินการจัดการศึกษาภายในเขตอำเภอ จึงเป็นผู้ที่ต้องมีคุณลักษณะ "ผู้นำ" ซึ่งต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม มีความประพฤติที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันท่วงที จึงส่งผลให้การประเมิน ด้านบุคลิกภาพส่วนตัว มากกว่าความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

5.4.3 ปัญหาในการดำเนินงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีผลการประเมิน ในภาพรวม อยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยผู้ประเมิน มีความคิดเห็นทางสถิติ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัณฑิต กีนาคม (2532) และ เกรียงศักดิ์ นภา (2534) พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในระดับ "ปานกลาง" เนื่องจาก การปฏิบัติงานของงานบริหารทั่วไป งานนิเทศการศึกษา และงานการเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นด้านที่มีปัญหาการดำเนินงาน ในระดับ "ปานกลาง" สูงเรียงลงมานั้น เป็นงานที่ผู้ประเมิน ต้องมีการประสาน และมีความต้องการให้งานต่าง ๆ บริการให้ตน มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่บางครั้งไม่ได้รับการบริการอย่างที่ตนต้องการ เนื่องจากอาจจะเป็นการแข่งขันกัน เพื่อให้ได้รับผลในสิ่งนั้น แต่ผู้อื่นกลับได้รับไปก่อน จึงไม่ได้ผลตามความต้องการของตน ส่วนงานการเงินและพัสดุ เป็นงานที่ต้องบริการให้กับทุกคน

ตามสิทธิประโยชน์ ที่กฎหมาย และระเบียบกำหนดไว้ โดยไม่มีการแข่งขัน และต้องได้รับเมื่อปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วนจึงเป็นงานที่มีปัญหาการปฏิบัติ อยู่ในระดับ "น้อย" ต่างจากงานด้านอื่น ๆ ประกอบกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้ความสนใจและควบคุมมากกว่างานด้านอื่น ๆ ดังผลการวิจัยของกมล แก้วมณีชัย (2532) ซึ่งพบว่า บทบาทการบริหารงานที่เป็นจริง และที่คาดหวังของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานการเงินและพัสดุ อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ปัญหาการดำเนินงานด้านการเงินและพัสดุ จึงมีไม่มากเท่างานด้านอื่น

5.4.4 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้ประเมินมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสำนักงาน อยู่ในระดับ "มาก" และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยผู้ประเมินมีความต้องการที่จะให้สำนักงาน มีการจัดสำนักงานที่เหมาะสมเอื้อต่อการประสานงาน ข้าราชการพลเรือนสามัญในการปฏิบัติงาน และประสานงาน เป็นข้อเสนอแนะที่อยู่ในลำดับที่สูงที่สุด เนื่องจาก การประสานงาน เป็นกระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีการกิจ ที่ต้องมีการติดต่อประสานงานกับสำนักงานเป็นประจำ จึงมีความต้องการให้สำนักงาน บริการให้ความสะดวกเอื้อต่อการประสานงานของผู้มาติดต่อราชการ ซึ่งการได้รับบริการที่ดี การอำนวยความสะดวก หรือให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่ทุกคนมีความต้องการ จึงเป็นข้อเสนอแนะให้สำนักงาน เน้นการบริการที่รวดเร็ว มีจิตสำนึกในการบริการ มีความยิ้มแย้มแจ่มใส อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ ส่วนในข้อการจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และงานกีฬาต่าง ๆ ได้รับการเสนอแนะ อยู่ในลำดับท้ายสุด เนื่องจาก ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ต้องมีการดำเนินการด้านดังกล่าวนี้จาก

การปฏิบัติงานในหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ ประกอบกับงานในหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไม่มีงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และงานกีฬา เป็นเพียงงานที่ต้องประสานกับหน่วยงานอื่นเท่านั้น จึงให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และงานกีฬา อยู่ในระดับท้ายสุด

5.5 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การประเมินผล การปฏิบัติงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.5.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควร ดำเนินการ ดังนี้

- (1) มีนโยบาย ให้ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ด้านนิเทศติดตามผลการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนการคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละโรงเรียน 2 - 3 ครั้งในแต่ละภาคเรียน
- (2) ให้การปฏิบัติงานธุรการ และงานโครงการต่าง ๆ ของงานนิเทศการศึกษา เปลี่ยนมาเป็นหน้าที่ของข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครูช่วยราชการ หรืองานอื่น ๆ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- (3) จัดสรรบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานโดยเน้นการบริการ และมนุษยสัมพันธ์ ให้แก่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และข้าราชการครูแก่โรงเรียนให้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดและเพิ่มให้เพียงพอแก่งานที่รับผิดชอบ

5.5.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการ ดังนี้

- (1) จัดอบรม เพื่อพัฒนา และสร้างเสริมจิตสำนึกในการบริการ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกคน ทุกงาน ของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- (2) พัฒนาและส่งเสริม ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ประพฤติ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ข้าราชการใน สำนักงาน และแก่ข้าราชการครูในสังกัด
- (3) ให้การอบรม และพัฒนา เจ้าหน้าที่ของงานการเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ทางวินัย กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ uly ให้ สามารถให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพได้

5.5.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการ ดังนี้

- (1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต้องมีการควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของข้าราชการในสำนักงาน เพื่อให้ปฏิบัติ อย่างถูกต้องตาม ระเบียบ กฎหมาย
- (2) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรสร้างขวัญกำลังใจ และจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างในสังกัด
- (3) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรใช้คุณธรรม ในการ พิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ
- (4) จัดสำนักงานให้เหมาะสม และเอื้อต่อการประสานงาน
- (5) จัดระบบงานพัสดุ ที่สามารถบริการแก่สำนักงาน และ โรงเรียน ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
- (6) จัดวิทยากรของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อ แนะนำ ส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

5.5.4 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควร
ดำเนินการ ดังนี้

- (1) ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนด อย่างถูกต้อง และให้ผู้มาติดต่อ ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วน
- (2) ต้องปฏิบัติงานโดยเน้นการบริการ การประสานงาน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการให้มากขึ้น
- (3) ต้องใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ประสานงานและต้องมีจิตสำนึกในการบริการ
- (4) ต้องมีความเสียสละ อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ และมีความตรงต่อเวลา

5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 5.6.1 ควรศึกษา การดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
- 5.6.2 ควรศึกษา ปัญหาการบริการ ของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- 5.6.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงานของงานต่าง ๆ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ